

ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМ МЕНЕДЖМЕНТУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

О. І. Григор'єв

*Сумський державний університет,
магістрант*

У статті проведений аналіз системи менеджменту комерційного банку. Окрему увагу приділено поняттям «управління» та «менеджмент». Досліджено дві найважливіші складові банківського менеджменту – фінансовий менеджмент та менеджмент персоналу.

Сучасна банківська справа належить до однієї з найбільш динамічніших сфер економіки. Посилення конкурентної боротьби, інфляція, різноманітні економічні та політичні кризи призвели до підвищення ризиковості банківської діяльності. На сьогоднішній стадії розвитку банківської системи одне з головних завдань полягає в пошуку шляхів мінімізації ризиків, отриманні максимальних прибутків й підтриманні життєдіяльності банку. Позитивне вирішення цього досить складного завдання потребує використання багатьох методів, способів, прийомів та розробки нових підходів до управління комерційним банком, які об'єднанні між собою поняттям «банківський менеджмент».

Повсюди менеджмент розглядається як один з найважливіших чинників підвищення ефективності діяльності. В умовах жорсткої, іноді недобросовісної, конкуренції, що супроводжує розвиток ринкової економіки, потрібно постійно удосконалювати системи та форми менеджменту, знаходити нові неординарні рішення. Лише саме такий підхід до управління забезпечує виграв у конкурентному середовищі або принаймні нормальні умови розвитку будь-якої організації.

Менеджмент – це самостійний вид діяльності, спрямованої на досягнення в будь-якій господарській сфері комерційного підприємства, що діє в ринкових умовах, поставлених цілей шляхом оптимального використання всіх наявних ресурсів (матеріальних, трудових та фінансових) [1, с. 4].

Перед менеджментом як діяльністю стоять два завдання : 1) тактичне (підтримка стабільності роботи фірми (банку) й всіх її елементів); 2) стратегічне (розвиток фірми (банку) й переведення її (його) в якісно новий стан) [2, с. 10].

Термін «управління» є набагато ширшим за термін «менеджмент», адже він використовується щодо багатьох видів людської діяльності. Категорія «управління»

стосується не тільки управлінням людьми, а й управлінням, наприклад, комп'ютером, автотранспортом тощо, а категорія «менеджмент» - більш пов'язана саме з управлінням персоналом, трудовим колективом тощо.

Банківську діяльність у визначенні банківського менеджменту трактують як діяльність банку з метою одержання прибутку. Змістом банківської діяльності є забезпечення банківського процесу всіма необхідними ресурсами й організація технологічного циклу в цілому (наприклад: розробка і вдосконалення банківських технологій, забезпечення необхідного рівня банківських продуктів і послуг, виконання усіх видів банківських операцій, матеріально-технічне оснащення для здійснення банківської діяльності, забезпечення персоналом, підтримання ліквідності та прибутковості банку) [3, с. 12-14].

Банківський менеджмент – це самостійний вид діяльності спрямований в умовах ринку на досягнення визначених конкретних цілей за допомогою раціонального використання банківських і трудових ресурсів із застосуванням своїх особливих принципів, функцій і методів.

Банківський менеджмент - це управління банком в умовах ринку, що означає:

- орієнтацію банку на попит і потреби ринку, на запити клієнтів й організацію таких банківських продуктів і послуг, які користуються попитом і можуть дати банкові запланований прибуток;
- постійне прагнення до підвищення ефективності банківської діяльності з метою зменшення витрат і одержання оптимальних результатів;
- коригування цілей, завдань і програм банку залежно від кон'юнктури ринку;
- необхідність використання сучасної інформаційної бази (комп'ютерних мереж та зв'язків з валютною і фондовою біржами, іншими кредитно-фінансовими інститутами) з метою здійснення багатоваріантних розрахунків для прийняття обґрунтованих і оптимальних рішень;
- раціональний добір персоналу і його ефективне використання [4].

Банківський менеджмент поділяється на два головних напрямки – фінансовий менеджмент та менеджмент персоналу. До фінансового менеджменту банку належать: банківська політика, маркетинг, управління активами та пасивами, управління ліквідністю та власним капіталом, управління кредитним портфелем та банківськими ризиками та ін. До менеджменту банківського персоналу належать: набір і відбір персоналу, його адаптація, розвиток, навчання та перепідготовка, соціально-психологічна підтримка працівників, їх мотивація, звільнення тощо.

Об'єктом управління у фінансовому менеджменті в комерційному банку є:

- операції комерційного банку, формування капіталу банку, комісійно-посередницькі операції;
- ліквідність та фінансові ризики - відсотковий, валютний кредитний, ризик ліквідності, ризик країни тощо;
- фінансові результати - доходи, видатки, прибуток;
- оподаткування тощо.

Суб'єктом управління фінансового менеджменту в комерційному банку є комплекс підрозділів, які за допомогою різноманітних форм управлінського впливу забезпечують ефективне управління фінансами в комерційному банку. До них можуть належати: аналітичні служби, служби планування, казначейство, служби контролю. Очолює ці служби в банку, як правило, головний фінансовий менеджер [1, с. 76].

В усьому світі постійно йде пошук найбільш раціональних моделей управління. Досвід багатьох фірм показав, що інвестиції в нове обладнання не приводять до підвищення продуктивності праці, якщо не враховується «людський фактор», тобто якщо одночасно не здійснюються великі вкладення капіталу в підготовку та перепідготовку персоналу, створення резерву кадрів, у впровадження нових принципів організації праці.

Протягом багатьох років людському чинникові в бізнесі надавалася другорядна роль, підпорядкована фінансовим і виробничим завданням компанії. Останнім часом таке ставлення почало змінюватися. Актуальною проблемою сучасного менеджменту є активізація людських ресурсів для досягнення успіху організації. До причин такої переорієнтації належать проблеми, що виникли в розвинутих країнах світу в кінці 1970-х років у зв'язку із швидкими змінами в технології, економічним та демографічним тиском, зниженням продуктивності тощо.

Менеджмент персоналу в банках – це сукупність видів діяльності з управління персоналом (пошук і відбір претендентів на вакантні посади, професійна орієнтація та адаптація, визначення й регламентація службових обов'язків банківських працівників, облік персоналу, оцінка персоналу, розвиток персоналу, застосування прогресивних систем і форм оплати праці, управління кар'єрами працівників тощо).

Основною метою менеджменту персоналу в банках є формування висококваліфікованого, відповідального за доручену справу персоналу з гнучким економічним мисленням і розвитком почуття професійної гордості, а також забезпечення соціальної ефективності банківського колективу.

Реалізація вище представлені мети можлива в контексті таких основних завдань менеджменту персоналу:

- забезпечення банку персоналом, необхідної кількості і якості;

- створення рівних можливостей для ефективності праці та раціональної зайнятості працівників, забезпечення умов стабільного й рівномірного завантаження персоналу протягом робочого періоду;
- забезпечення відповідності трудового потенціалу працівника, його психофізіологічних даних щодо вимог робочого місця.

Отже, я вважаю, що ефективна діяльність будь-якого комерційного банку можлива лише при гарному взаємозв'язку та взаємозалежності двох найважливіших складових банківського менеджменту: фінансового менеджменту та менеджменту персоналу. Лише тоді, коли банк буде постійно вдосконалювати власну систему менеджменту, проводити актуальну політику щодо банківських продуктів та послуг, активно та чесно співпрацювати із клієнтами, при цьому поважати свій персонал, допомагати йому, розуміти те, що людські ресурси – найцінніші, без них неможливо взагалі банківська діяльність, банк буде ефективно та прибутково існувати, при цьому займаючи лідируючі позиції серед інших фінансових установ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Банківський менеджмент: Конспект лекцій / Укладачі: В.М.Олійник, С.М.Фролов, М.А.Деркач. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009.– Ч.1.162 с. Кафедра фінансів
2. О. М. Віноградська, Н. С. Віноградська, В. С. Шевченко, Менеджмент: Навчальний посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 0501 – «Економіка і підприємництво» - Харків: ХНАМГ, 2008
3. Кириченко О. Банківський менеджмент : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / О. Кириченко, І. Гіленко, А. Ятченко. – К. : Вид-во «Основи», 2008.– 671 с.
4. Банківський менеджмент: Навчальний посібник/Кириченко О. А., Гіленко І. В., Роголь С, Сиротян С. В., Немой С. В. – К.: Знання-Прес, 2002.-438 с.

Матеріали надійшли 31 серпня 2014 р.